

Nataliia Savina, DcS, Professor
Stanislav Mykhailov, Postgraduate Student
National University of Water and Environmental Engineering
Rivne, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-244-9-11>

HISTORICAL PRECONDITIONS FOR THE REGULATION OF THE GAMBLING BUSINESS IN THE NATIONAL ECONOMY

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РЕГУЛЮВАННЯ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Розробка певних аспектів відповідальності за гральний бізнес, і зокрема проблемних питань його суспільної шкоди та осіб, що її отримують, велась в багатьох сферах наукових досліджень, а саме М.О. Бондаренко, О.І. Гурова, В.Т. Дзюби, В.М. Дорогих, Д.В. Леготкіна, М.І. Хавронюка та інших.

Згідно з українським законодавством, гральний бізнес являє собою діяльність, пов'язану з організацією, проведенням та наданням можливості доступу до азартних ігор у казино, на гральних автоматах, комп'ютерних симуляторах, у букмекерських конторах, в інтерактивних закладах, в електронному (віртуальному) казино незалежно від місця розташування сервера [1].

За визначенням Міністерства юстиції України, азартна гра – будь-яка гра, умовою участі в якій є внесення гравцем ставки, що дає право на отримання виграшу (призу), імовірність отримання і розмір якого повністю або частково залежать від випадковості, а також знань і майстерності гравця. Тобто це – вид розваг, можливість отримати певні емоції. Організатор азартних ігор надає розважальну послугу, а гравець, як отримувач послуги – здійснює оплату шляхом внесення ставок. Виграш слід розцінювати як випадковий приз, але аж ніяк не спосіб заробітку.

Не вважається азартною грою будь-яка гра, в якій відсутня принаймні одна з таких ознак:

- 1) наявність ставки;
- 2) можливість отримання або неотримання виграшу (призу);
- 3) імовірність виграшу (призу) та його розмір повністю або частково залежить від випадковості.

Державне регулювання господарської діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор в Україні здійснюється Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей (далі – КРАІЛ).

З метою забезпечення високого рівня якості організації азартних ігор, прозорості їх проведення, дотримання прав гравців Законом України від 14 липня 2020 року № 768-IX визначено суворі вимоги до суб'єктів господарювання, які бажають працювати у цій сфері.

За приблизними підрахунками, кількість грошей, які легально ставляться щорічно у світі, становить близько 10 трильйонів доларів (незаконні азартні ігри можуть перевищувати навіть цю цифру). За загальним оборотом лотереї є провідною формою азартних ігор у всьому світі. Лотереї з державною ліцензією або державні лотереї швидко поширилися в Європі та Сполучених Штатах наприкінці ХХ століття та широко поширені в більшості країн світу. Організовані футбольні кубки представлені майже в усіх європейських країнах, кількох країнах Південної Америки, Австралії та кількох африканських та азійських країнах. Більшість із цих країн також пропонують організовані державою або ліцензовані державою ставки на інші спортивні події.

На початку ХХІ століття популярність покеру різко зросла, головним чином завдяки розповсюдженості покерних турнірів, що транслювалися по телебаченню та в Інтернеті. Іншою формою азартних ігор в Інтернеті, що розвивається, є так звані біржі ставок – веб-сайти в Інтернеті, на яких гравці роблять ставки між собою, причому веб-сайт бере невелику частину кожної ставки в обмін на організацію та обробку транзакції.

У зарубіжній науковій літературі наголошується, що гральний бізнес приносить значну суму в дохід держави, але підкреслюється, що така діяльність повинна бути посилена на законодавчому рівні з відповідною низкою заборон і дозволів [2].

Сьогодні діяльність з організації та проведення азартних ігор офіційно дозволена в усіх країнах Європи, окрім Сан-Маріно та Ліхтенштейну, практично в усій Північній та Південній Америці

(крім Куби), в багатьох країнах Азії та Африки, Центральній Америці, Австралії та Океанії. Більше того, в ЄС готуються до прийняття єдиного закону для всіх учасників європейської спільноти, після чого розмови про можливе закриття галузі в країнах, що входять до ЄС, припиняться на довгі роки [3].

Згідно з даними досліджень H2 Gaming Capital, у 2012 році найбільшими за обсягами ринками азартних ігор ЄС були: ринок Італії – 17,5 млрд євро, Великої Британії – 14,4 млрд євро, Німеччини – 10,7 млрд євро, Франції – 9,8 млрд євро, Іспанії – 9,5 млрд євро, Швеції – 2,5 млрд євро, Нідерландів – 2,3 млрд євро. Їх частка в сукупному ринку азартних ігор ЄС становила 81% [4].

Згідно з даними, розміщеними на сайті Європейської комісії, валовий прибуток світового ігрового ринку у 2010 році становив 275 млрд євро, з яких прибуток ігрового ринку ЄС – 80 млрд євро (29%). Прибуток світового онлайн-ринку оцінювався у 23,3 млрд євро, 45% з яких належали ЄС, що є найбільшим ринком азартних онлайн-ігор у світі.

У 2012 році ігровий ринок ЄС оцінювався у близько 83,3 млрд євро, з яких 12% (близько 10 млрд євро) належали онлайн-ринку, відповідно, 88% (близько 73,3 млрд євро) – офлайн-ринку. У 2015 році очікувалося збільшення обсягу ігрового ринку до 91,6 млрд євро, з яких 13 млрд євро (14,2%) – онлайн-ринок, 78,6 млрд євро (85,8%) – офлайн-ринок [4].

Отже, на сучасному етапі будь-яка азартна гра або гемблінг може відбуватись офлайн, тобто у реальному місці, та онлайн, у мережі Інтернет. Найпопулярнішими видами азартних ігор є лотерея, казино (рулетка, крепс, блекджек, бакара, покер), слоти – ігрові автомати та ставки на спорт. Із початком пандемії COVID-19 ставки на реальні події зазнали певних змін, оскільки проведення реальних матчів, турнірів та інших спортивних змагань було під питанням, почали розвиватись букмекерські ставки на кіберспорт та віртуальний спорт.

Світовий досвід у сфері азартних ігор показує, що крім великої кількості позитивних наслідків легалізації азартних ігор, такі як встановлення на законодавчому рівні суворих вимог до організаторів азартних ігор, державний нагляд та контроль за дотриманням цих вимог, захисту прав та законних інтересів гравців, створення

однакових для всіх гравців умов азартної гри, в окремих випадках може мати місце прояв ігрової залежності.

Література:

1. Про заборону грального бізнесу в Україні : Закон України від 15.05.2009 року № 1334-VI. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1334-17> (дата звернення: 25.03.2020).
2. Nelson Rose. The Legalization and Control of Casino Gambling URL: <https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1145&context=ulj>.
3. Ковтун Є.С. Правове регулювання грального бізнесу в Україні та іноземних держав. Київ, 2008. 135 с.
4. H2 Gambling Capital. URL: <https://h2gc.com>.